

5. What is hard skills? Definition from WhatIs.com. URL: <https://searchcio.techtarget.com/definition/hard-sk>

Світлана ЛЕНСЬКА,
доктор філологічних наук, професор
Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка,
svlenska@ukr.net

СИСТЕМА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ЗВО (на прикладі ПНПУ імені В.Г. Короленка)

Анотація. Висвітлюється досвід створення академічно добросчесного середовища в ПНПУ імені В.Г. Короленка – комплекс заходів, що формують основи корпоративної культури в ЗВО та слугують дієвим засобом підвищення якості освіти.

Ключові слова: академічна добросчесність, якість освіти, декларація, методичний семінар, ділові ігри, кейси.

Створення академічно добросчесного середовища в ПНПУ імені В.Г. Короленка стало можливим завдяки комплексу заходів, спрямованих на розбудову відповідного нормативного забезпечення, а також здійснення низки заходів спільно зі студентською радою та відповідними підрозділами ЗВО, зокрема з відділом забезпечення якості освіти та акредитації, юридичною службою університету та бібліотекою імені М. Жовтобрюха.

При розробці «Кодексу академічної добросчесності ПНПУ імені В.Г. Короленка» (2020) [1] були враховані норми статті 42 Закону України «Про освіту» (2017), а саме поняття академічної добросчесності (далі – АД), види її порушень та морально-правових наслідків за ці порушення [3]. На основи чинного законодавства, а також «Рекомендацій НАЗЯВО для ЗВО щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення АД» (2019) [5], «Методичних рекомендацій для ЗВО з підтримки принципів АД» (2017) та матеріалів, розміщених на сайті «Проект сприяння академічній добросчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project — SAIUP)» [4] був розроблений внутрішній локальний нормативний акт, що регулював питання АД в університеті. На його основи було затверджено «Положення про комісію з АД» (2020) і створений дорадчий орган, покликаний врегульовувати конфліктні ситуації, пов'язані з будь-якими порушеннями АД [2].

До складу постійної комісії з АД входять представники адміністрації ПНПУ імені В.Г. Короленка, вчені секретарі

спеціалізованих вчених рад, представники всіх факультетів ЗВО та здобувачі освіти. Комісія систематично збирається на засідання, де обговорюються питання імплементації окремих норм законодавства у навчально-наукову та практичну роботу з питань АД, заслуховуються результати моніторингових заходів та рекомендації НАЗЯВО щодо освітніх програм за результатами акредитаційних експертиз.

У ПНПУ імені В.Г. Короленка з 2020 року на всіх освітніх програмах викладається заліковий курс «Університетська освіта та академічне письмо», одна з лекцій якого повністю присвячена питанням АД, важливості їх дотримання та наслідкам за їх порушення. Модуль «Академічне письмо» викладає проф. С.В. Ленська, яка також виконує обов'язки голови комісії з АД університету. Вона знайомить здобувачів освіти з поняттям АД, видами її порушень та відповідальністю за ці порушення. Відповідно до специфіки кожної освітньої програми дібрані приклади, які увиразнюють уявлення студентів про етичні принципи, на яких базується АД, зроблено акцент на важливості дотримання АД для об'єктивного і чесного оцінювання навчальних досягнень студентів. На лекції обов'язково здійснюється зворотній зв'язок із аудиторією, розбираються типові ситуації-кейси.

Одна з лекцій у цьому курсі присвячена питанням добору наукової літератури та вимогам до бібліографічного опису та проводиться як бінарна разом із директором бібліотеки імені М. Жовтобрюха В.В. Ореховою або її заступницею Н.М. Кузьміною. Студенти знайомляться з вимогами до наукової літератури, з наукометричними базами, до яких бібліотека має доступ, з фондами, а також вчать працювати з університетським репозитарієм, електронними каталогами. Особлива увага приділяється питанням оформлення наукових текстів, зокрема бібліографії.

Одним із практичних завдань у курсі академічного письма є створення есе на тему «Що таке академічна доброчесність та для чого її треба дотримуватись?», в якому студенти вільно висловлюють свої думки про те, що принципи АД є основою якісної освіти. Додаткові бали нараховуються за виконання творчого завдання. Це створення 1–1,5 хвилинного відеоролика про АД. У базі вже накопичилось більше десяти таких проєктів.

Важливим засобом попередження порушень АД є прозорість та відкритість процедури оцінювання навчальних досягнень здобувачів. У ПНПУ імені В.Г. Короленка на першому занятті з будь-якого предмета викладач інформує про види навчальної діяльності, про дедлайни для певних робіт (навчальних проєктів / самостійної роботи тощо). Усі навчально-методичні матеріали розміщені на інформаційних сторінках кафедр та на платформах Moodle або GSuit.

В університеті працює відділ забезпечення якості освіти та акредитації (доц. Н.М. Савельєва, нині Д.Є Бридун). Працівниками відділу розроблена низка моніторингових процедур на різні теми: «Якість освіти очима здобувача», «Якість освіти очима викладача», «Матеріально-технічне забезпечення навчання» та ін. Анкетування відбувається в анонімній формі відповідно до графіка. Для першокурсників розроблена спеціальна анкета, що включає питання адаптації до навчання в ЗВО. Анкетування охоплює більше 2/3 студентів, є анонімним і добровільним. Результати обробляються й узагальнюються, оприлюднюються на сайті та обговорюються на вченій раді ПНПУ та на вчених радах факультетів. Підсумки моніторингу обов'язково враховуються гарантами освітніх програм та робочими групами під час розробки або оновлення ОП.

З метою запобігання проявам академічної нечесності відповідальна за роботу з АД проф. С.В. Ленська разом із начальницею юридичної служби доц. Т.В. Жалій проводять інформаційно-просвітницькі заходи (методичні семінари, тренінги, ділові ігри) для здобувачів вищої освіти всіх рівнів, а також для науково-педагогічних працівників, де розглядаються актуальні, дискусійні питання.

Курсові та кваліфікаційні роботи в ПНПУ імені В.Г. Короленка підлягають обов'язковій перевірці на антиплагіатній програмі Unicheck. Перевірка здійснюється безкоштовно для здобувачів відповідно до попередньо складеного графіка. Результати цієї перевірки є допуском до її захисту та враховуються при виставленні оцінки. Важливим локальним документом, дотичним до проблеми АД, є «Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПНПУ імені В.Г. Короленка» (2017).

Щороку на кожному факультеті відбувається урочисте підписання здобувачами Декларації про академічну доброчесність. Наприклад, на психолого-педагогічному факультеті студенти співають гімн університету, до першокурсників з вітальними словами звертаються проректор з наукової роботи, декан факультету, голова студентської ради. Під час таких урочистостей на факультеті філології та журналістики у 2021 році був відкритий куточок АД, розташований у холі 3 поверху навчального корпусу № 2.

В усіх корпусах університету наявні скриньки довіри, які щотижня перевіряються, а також в умовах дистанційного навчання студенти можуть скористатися електронними скриньками довіри. Усі ці заходи спрямовані на підтримку академічно доброчесного середовища, що склалося в ПНПУ імені В.Г. Короленка за понад столітню його історію.

Список використаних джерел:

1. Кодекс академічної доброчесності. URL: <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/kodeks-ad-sajt.pdf> (дата звернення: 23.02.2022).
2. Положення про комісію з академічної доброчесності. URL: <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/polozhennya-pro-komisiyu-vcheno%D1%97-radi-z-akademichno%D1%97-dobrochesnosti-poltavskogo-nacziionalnogo-pedagogichnogo-universitetu-imeni-v.g.korolenka.pdf> (дата звернення: 23.02.2022).
3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 23.02.2022).
4. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). URL: <https://americancouncils.org.ua/programs/proekt-sprijannja-akademichnij-dobrochesnosti-v-ukraini-saiup/> (дата звернення: 20.02.2022).
5. Рекомендації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/Рекомендації-ЗВО-система-забезпечення-академічної-доброчесності.pdf> (дата звернення: 20.02.2022).

Ірина КОЧАН,

доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри українського прикладного мовознавства
Львівського національного університету імені Івана Франка,
kim1950@i.ua

ФЕМІНІТИВИ У ФАХОВОМУ МОВЛЕННІ. РОЗДУМИ ВГОЛОС

Сьогодні тривають дискусії щодо фемінітивів у фаховому мовленні, що пов'язано із уведенням їх в останню редакцію українського правопису як відродження національної традиції, що існувала з давніх-давен, а потім була підкорегована в рамках російських стандартів. Що відбувається сьогодні на мовному фронті, спробуймо розібратися.

Ключові слова: фахове мовлення, фемінітиви, функціональні стилі, словотворення, українська мова.

З 30 травня 2019 року фемінітиви є чинною нормою української мови, а з 03 червня 2019 року (коли опубліковано остаточну версію правопису) норми та правила нової редакції рекомендовано